

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

NACRT

**PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
KAZNENOG ZAKONA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, kolovoz 2007.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona, sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 41/01 i 55/01 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVANA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Od stupanja na snagu Kaznenog zakona i početka njegove primjene 1. siječnja 1998 god. do prijedloga ovih promjena isti je do sada pet puta mijenjan («Narodne novine» broj: 50/2000 ; 129/2000; 51/2001;105/2004 i 71/2006.

Posljednjim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona završena je druga faza promjena materijalnog kaznenog zakonodavstva , koja zajedno sa izmjenama iz srpnja 2004 god. čini jedinstvenu cjelinu, sa ciljem ostvarenja sustavne politike redukcije i suzbijanja kriminala kaznenim pravom.

U prvom redu, u znatnoj mjeri je pooštrena je kaznenopravna represija, izvršene su izmjene u cilju učinkovitijeg preventivnog djelovanja određenih sigurnosnih mjera, produženi su najkraći rokovi zastare kaznenopravnog progona i izvršenja kazni , pojačana je kaznenopravna zaštita policijskih službenika , izvršene su određene izmjene vezane za učinkovitije procesuiranje gospodarskog kriminala, korupcije i organiziranog kriminala i dr. Ove izmjene stupile su na snagu u 1. listopada 2006 god, te se ove godine mogu očekivati i prvi praktični pokazatelji istih.

Sada predložene izmjene i dopune Kaznenog zakona odnose se samo na usklađivanje istog sa propisima Europske unije, a u svezi preuzetih obveza RH u pregovorima o pristupanju RH Europskoj uniji (poglavlje 24. «Pravda, sloboda i sigurnost», te poglavlje 32. « Financijski nadzor ».)

U prvom redu , vezano za poglavlje 24, naše kazneno zakonodavstvo usklađuje se glede potpune primjene načela « ne bis in idem ». Pravila o zabrani suđenja dva puta o istoj stvari nalaze se u Ustavu RH i Kaznenom zakonu među općim odredbama o primjeni hrvatskog kaznenog zakonodavstva, no člankom 15. stavak 1 Kaznenog zakona predviđen je izuzetak od pravila o zabrani dvostrukog suđenja . Kako je ova odredba protivna Konvenciji iz Schengena od 19 . lipnja 1990 god, o provedbi Sporazuma iz Schengena od 14. lipnja 1985 god (CISA), a koja je dio pravne stečevine EU, stoga je neophodno uskladiti naše kazneno zakonodavstvo sa ovom konvencijom glede potpune primjene ovog načela za građane zemalja članica EU.

Nadalje, vezano za poglavlje 32, naše kazneno zakonodavstvo potrebno je uskladiti s pravnom tečevinom EU u odnosu na kaznena djela vezana s prijevarama na račun financijskih sredstava EU , odnosno naše kazneno zakonodavstvo treba omogućiti u potpunosti zaštitu financijskih interesa i sredstva EU , sukladno Konvenciji za zaštitu financijskih interesa Europske zajednice od 26. srpnja 1995 god., a poznata je pod nazivom PIF Konvencija. Njezina je svrha da osigura harmonizaciju nacionalnih zakonodavstava glede prijevara na štetu proračuna EU , pa je stoga neophodno njezine

odredbe ugraditi i u naše kazнено zakonodavstvo u onoj mjeri u kojoj isto nije usklađeno sa njezinim odredbama.

Nadalje, s obzirom na evidentno poraslu opasnost od požara koji su uzrokovani bilo namjerno ili iz nehaja, a u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske (klasa: 214-01/06-02/08), od 2. kolovoza 2007. godine, predlaže se pooštavanje kaznenih sankcija za namjerno izazivanje požara.

III. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Osnova za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora jer za to postoje osobito opravdani državni razlozi, kao i članku 161. iz razloga usklađenja s propisima Europske unije.

IV. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu.

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Članak 1.

U Kaznenom zakonu („Narodne novine“ br. 110/97., 27/98., 50/00, 129/00., 51/01, 111/03, 190/03, 105/04 I 71/06) iza članka 224.a dodaje se članak 224.b koji glasi:

“ Posebni slučajevi prijevare na štetu financijskih interesa Europske unije

Članak 224.b

(1) Počinjenje kaznenog djela prijevare iz članka 224. ovoga Zakona, smatrat će se i:

- davanje nepotpunih ili netočnih podataka o činjenicama važnim za donošenje odluke o odobrenju pomoći ili subvencije, ako se time mogu ugroziti interesi Europske unije;

- propuštanje dužnosti da se prilikom traženja ili dobivanja subvencije ili neke druge porezne pogodnosti daju podaci o svim promjenama u vezi s važnim okolnostima koje mogu utjecati na donošenje odluke o subvenciji, pomoći, ili poreznoj pogodnosti, ako se time mogu ugroziti financijski interesi Europske unije;

(2) Neće se kazniti za djelo iz stavka 1. ovog članka tko dragovoljno spriječi štetu za financijske interese Europske unije tako da ispravi ili dopuni prijavu ili da obavijesti o činjenicama koje je propustio prijaviti.”

Članak 2.

U članku 263. stavku 1. riječi: „šest mjeseci do pet godina“ zamjenjuju se riječima: „jedne do osam godina“.

U stavku 3. iza riječi: „osoba“ dodaju se riječi: „ili u blizini naseljenog mjesta ili na području nacionalnog parka ili parka prirode“, a riječi: „jedne do osam godina“ zamjenjuju se riječima: „tri do deset godina“.

U stavku 4. riječi: „novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine“ zamjenjuju se riječima: „kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina“.

Članak 3.

U članku 271. stavku 1. riječi: „deset godina“ zamjenjuju se riječima: „dvanaest godina“.

U stavku 3. riječi: „šest mjeseci do pet godina“ zamjenjuju se riječima: „jedne do osam godina“.

U stavku 4. riječi: „jedne do osam godina“ zamjenjuju se riječima: „tri do deset godina“.

Članak 4.

Iza članka 292. dodaje se članak 292.a koji glasi:

“Zlouporaba ovlasti u svezi sredstava Europske unije

Članak 292.a

(1) Tko u postupku dodjele sredstava Europske unije da ponudu koja se temelji na ispravama neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili drugim lažnim činjenicama i time sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu stavi u povoljniji položaj prigodom dobivanja sredstava ili drugih pogodnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovog članka kazniti će se tko sredstava Europske unije koja odgovaraju subvenciji ili uredno odobrenoj pomoći kojima raspolaže koristi protivno njihovoj namjeni.

(3) Tko počinu kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovog članka s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za sebe, ili svoju ili drugu pravnu osobu

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Neće se kazniti za djelo iz stavka 1. i 2. ovog članka tko dragovoljno spriječi štetu za financijske interese Europske unije tako da ispravi ili dopuni prijavu ili da obavijesti o činjenicama koje je propustio prijaviti.”

Članak 5.

U članku 298. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

„(4) Tko s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi sebi ili drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi prilikom poslova izvoza ili uvoza s zemljama Europske unije sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje količine robe ili stvari,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 6.

Iza članka 390. dodaje se članak 390.a koji glasi:

„Članak 390.

Odredbe članka 15. stavak 1. ovoga Zakona neće se primjenjivati na građane država članica Europske unije od trenutka ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju.“

Članak 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1:

Pojam prijevare iz članka 224. KZ uži je od pojma prijevare kako ga definira u članak 1. Konvencije o zaštiti financijskih interesa Europske zajednica (PIF Konvencija). Naime, prijevare je u Hrvatskom Kaznenom zakonu koncipirana kao imovinski delikt s imovinskom štetom kao nužnim obilježjem. Zbog toga je da bi se pojam prijevare uskladio s odredbama PIF Konvencije bilo je potrebno propisati da će se i slučajevi obmane predočenjem nepotpunih podataka ili netočnih izjava kojima se ugrožavaju financijski interesi EU kojima se ostvaruje korist za počinitelja ali ne nužno i šteta za EU smatrati prijevaram. Ako je počinitelj lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica pa dakle predočenjem lažnih podataka ili izjava doveo u zabludu neku osobu u EU i time je naveo da na štetu financijskih interesa EU nešto učini ili ne učini i time njemu pribavi imovinsku korist, počinitelj će se kazniti za kazneno djelo prijevare iz članka 224. KZ ili za kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 193. KZ, pa je ovim kaznenim djelima i novim kaznenim djelom u cijelosti u ovom dijelu Kazneni zakon usklađen s PIF Konvencijom.

Uz članak 2:

S obzirom na evidentno poraslu opasnost od požara koji su uzrokovani namjerno ili iz nehaja, a svrhu generalne kaznene prevencije, povišenu su zapriječene kazne za kazneno djelo Dovođenje u opasnost života ili imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom.

Uz članka 3:

U svezi izmjena odnosno povišenja zapriječenih kazni za kazneno djelo Dovođenje u opasnost života ili imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 263. KZ, kod teških kaznenih djela protiv opće sigurnosti, povišene su kazne i za teška kaznena djela protiv opće sigurnosti, a svrhu usklađivanja s naprijed navedenom odredbom.

Uz članak 4:

Članak 292. KZ propisuje da će se kazniti odgovorna osoba u pravnoj osobi koja u cilju pribavljanja protupravne imovinske koristi za svoju ili drugu pravnu osobu namjenska sredstva kojima raspolaže protivno njegovoj namjeni.

Ovim kaznenim djelom time nisu pokriveni svi oblici kaznenih djela zlouporabe fondova Europske unije kako je to određeno PIF Konvencijom. To je slučaj korištenja subvencijskih sredstava ili uredno odobrene pomoći protivno namjeni za koju su ta sredstva dana, ako time nije pribavljena protupravna imovinska korist za pravnu osobu u kojoj odgovorna osoba radi ili drugu pravnu osobu, a posebno ovim kaznenim djelom nisu pokriveni slučajevi zlouporaba subvencija ili odobrene pomoći od strane fizičkih

osoba. Stoga je to je radi usklađivanja s Konvencijom dodan članak 292.a KZ kojim se inkriminiraju navedeni slučajevi.

Uz članak 5:

PIF Konvencija kao kazneno djelo propisuje prijevaru u izvoznim poslovima s Europskom unijom. Kako postoje dvojbe da li je to kazneno djelo obuhvaćeno kaznenim djelom prijevare iz članka 224. KZ, to je radi usklađenosti s navedenom Konvencijom, dodan je stavak 4. prema kojem kazneno djelo čini ona osoba koja s ciljem pribavljanja imovinske koristi sebi ili drugoj pravnoj osobi ili fizičkoj osobi prilikom poslova izvoza ili uvoza s zemljama Europske unij sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje količine robe ili stvari.

Uz članak 6:

U članku 15. stavak 1. Kaznenog zakona predviđen je izuzetak od pravila o zabrani dvostrukog kažnjavanja - *ne bis in idem*. Kako je ta odredba protivna Konvenciji potpisanoj u Schengena 19. lipnja 1990. godine o provedbi Sporazuma iz Schengena od 14. lipnja 1985. (CISA), Poglavlje III, u članku 55. stavku 1. točka A, kada je kazneno djelo počinjeno dijelom na teritoriju Republike Hrvatske, a dijelom na teritoriju druge države u kojoj je donijeta sudska odluka.

Radi usklađivanja sa pravnom stečevinom Europske unije bilo je potrebno u članku 390.a KZ izričito propisati da se „članak 15. KZ neće primjenjivati na građane država članica Europske unije od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju“.

Uz članak 7:

Odredbom se propisuje stupanje Zakona na snagu.

VI. ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom

Članak 263.

(1) Tko požarom, poplavom, eksplozivom, otrovom ili otrovnim plinom, ionizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili kakvom općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrova, otrovnih plinova ili ionizirajućih zračenja, ili te naprave ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u djelovanje, ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega.

(3) Ako su kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjena na mjestu gdje je okupljeno više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Tko kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Teška kaznena djela protiv opće sigurnosti

Članak 271.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 263. stavka 1., 2. i 3., članka 264. stavka 1., članka 265. stavka 1. i 2. i članka 266. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 263. stavka 1., 2. i 3., članka 264. stavka 1., članka 265. stavka 1. i 2. i članka 266. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 263. stavka 4., članka 264. stavka 2., članka 265. stavka 3., članka 266. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz članka 263. stavka 4., članka 264. stavka 2., članka 265. stavka 3. i članka 266. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Izbjegavanje carinskog nadzora

Članak 298.

(1) Tko prenese preko carinske crte, izbjegavajući mjere carinskog nadzora, robu čija su proizvodnja i promet ograničeni ili zabranjeni,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko organizira grupu ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba radi prenošenja robe preko carinske crte uz izbjegavanje mjera carinskog nadzora, ili mrežu preprodavatelja ili posrednika za prodaju necarinjene robe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Roba koja je predmet kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se.